

Література:

1. Campanera Reig M., Izquierdo R., Gamarra M. "Children aren't allowed at funeral homes". A study on grief in childhood and adolescence. *Catalonian Journal of Ethnology*. 2018. № 43. – P. 92-98.
2. Worden J.W., Silverman P. R. Parental death and the adjustment of school-age children. *OMEGA- Journal of Death and Dying*. 1996. № 2 (33). – P. 91-102.
3. McCown D. E. Funeral attendance, cremation, and young siblings. *Death Education*. 1984. № 5-6 (8). – P. 349-363.
4. Schowalter J. E. How do children and funerals mix? // *The Journal of Pediatrics*. 1976. № 1 (89). С. 139-142.
5. Holland J. Should Children Attend Their Parent's Funerals? // *Pastoral Care in Education*, 2004. № 22. – P. 10-14.

Кобржицький В. В., Романюк О. В.,
НМУ імені О. О. Богомольця,
Відокремлений структурний підрозділ
"Оптико-механічний фаховий коледж"
КНУ імені Тараса Шевченка,
viacheslav@i.ua, romanukov@i.ua

ПРО НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

З моменту повномасштабного вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 року постало чимало питань, пов'язаних з функціонуванням важливих суспільних та релігійних організацій, які можуть як надавати допомогу в захисті країни, так і потенційно нести загрозу національній безпеці України. Безперечно, в контексті останнього рано чи пізно не могло не постати питання про роль та місце Української Православної Церкви (УПЦ) на чолі з митрополитом Онуфрієм (Березовським). Ці питання виходять далеко за рамки того чи є окремі священнослужителі УПЦ громадянами держави-агресора, які саме матеріали розповсюджували (а подекуди й продовжують це робити) священники цієї церкви.

У своєму зверненні до Президента України митрополит Онуфрій зазначає, що: "З початком вторгнення росії на територію України наша Церква першою серед інших релігійних організацій рішуче засудила цю військову агресію і закликала своїх вірян стати на захист рідної землі... Вже тривалий час наша Церква потерпає від... дискредитації у засобах масової інформації з розповсюдженням великої кількості безпідставних звинувачень". Це пише митрополит, який 8 травня 2015 року у Верховній Раді цілком свідомо відмовився вшанувати захисників України, мотивуючи це необхідністю припинити війну. На превеликий жаль, донині керівник УПЦ не зміг (або не захотів) усвідомити того факту, що російська агресія проти України розпочалася ще у 2014 році. Що ж стосується згадок про дискредитацію та безпідставні звинувачення, то тут ситуація складається набагато більш заплутано. Можна зробити припущення, що митрополиту не подобається коли його релігійну

організацію називають “Московським патріархатом” або “РПЦ в Україні”. Разом із тим спробуймо зрозуміти, а чи такими вже безпідставними є посилання на безпосередній зв'язок УПЦ з Російською Православною Церквою (РПЦ).

Для цього варто звернутися до диптиху – загальновизнаного переліку Помісних Православних церков, імена предстоятелів яких мають поминатися під час літургії в православних храмах усіх церков. Одразу необхідно зазначити, що на сьогодні немає єдиного диптиху, яким користуються усі православні церкви, їх наразі два – один Константинопольської Православної Церкви (КПЦ), інший – РПЦ. Існування двох різних за змістом диптихів є наслідком протистояння московії з Константинополем, через що церква держави-агресора з одного боку нині не визнає диптих Константинополя, а з іншого, узагалі виключила з власного диптиха КПЦ, Елладську, Александрійську та Кіпрську церкви через їх визнання ПЦУ. Разом із тим, повернімося до диптихів КПЦ та РПЦ і спробуймо знайти там УПЦ – не вийде. УПЦ відсутня в диптиху Вселенського патріархату, що безумовно логічно й очікувано з огляду на присутність в ньому ПЦУ як єдиної помісної церкви на території України. При цьому УПЦ відсутня і в диптиху РПЦ, що так само зрозуміло й не менш очікувано, з огляду на те, що церква держави-агресора визнає УПЦ виключно як самоврядну церкву в своєму складі на тому ж рівні як і Латвійську самоврядну Православну Церкву, Православну Церкву Молдови, Російську Православну Церкву Закордоном та Естонську Православну Церкву Московського Патріархату, але точно не як незалежну [2]. Логічним було б поставити питання – що ж це за така незалежна православна церква, якщо вона відсутня в обох вищезазначених диптихах?

У випадку якщо аргументи з диптихами видаються недостатньо переконливими, варто звернути увагу на “Висновок релігієзнавчої експертизи Статуту про управління Української Православної Церкви на наявність церковно-канонічного зв'язку з Московським патріархатом” [3], опублікований Державною службою України з етнополітики та свободи совісті. Серед найбільш вагомих аргументів, які свідчать про удавану незалежність УПЦ від РПЦ, варто зазначити такі:

“Статус, незалежна і самостійна у своєму управлінні”, який надано УПЦ Грамотою Московського патріарха (від 27.10.1990), відсутній у православних канонах, які оперують лише поняттями “автокефальна” або “автономна” у значенні повністю або частково самостійних Церков...Грамота передбачає з'єднання із РПЦ і не передбачає існування УПЦ як самостійної, окремої від РПЦ автокефальної помісної Церкви.

Всі архієреї УПЦ входять до найвищих керівних органів РПЦ (Помісний та Архієрейський Собори) та зобов'язані брати участь у їх роботі (Глава X, п. 9).

Рішення керівних органів РПЦ є обов'язковими для УПЦ (Глава X, п.10).

Церковним судом найвищої інстанції для УПЦ є Помісний чи Архієрейський Собори РПЦ (Глава X, п.12).

Жодна Помісна православна Церква не визнала УПЦ відмінною від РПЦ церквою.

УПЦ не вчинила жодних канонічних дій щодо співпраці з іншими Помісними православними церквами, які б підтверджували наявність

реального, а не декларативного наміру виходу УПЦ зі складу РПЦ [3].

Таким чином, у питанні про незалежність УПЦ відповідь наразі є однозначною – ніякої незалежності немає, а складається враження про бажання ввести в оману вірян та інших громадян України щодо того, що УПЦ вже не знаходиться в складі РПЦ. Тієї самої РПЦ, патріарх якої закликає своїх вірян іти в Україну, вбивати її громадян, продовжувати війну, яка є “найбільшим обов’язком і священною справою” [4] кожного росіянина. Зважаючи на той факт, що в Україні за часи незалежності “не забороняли жодної церкви” [5], постає питання а чи варто в умовах теперішньої агресії росії проти України толерувати релігійну організацію, що має центр управління в Москві, чи варто все ж таки виходити з позиції, що громади на місцях це питання зможуть вирішити самостійно, і державне втручання зрештою непотрібне.

Література:

1. Звернення Священного Синоду Української Православної Церкви до Президента України Володимира Зеленського від 20 березня 2023 року. – URL: <https://news.church.ua/2023/03/20/zvernennya-svyashhennogo-sinodu-upc-do-prezidenta-ukrajini-volodimira-zelenskogo-20-bereznia-2023-roku/#2023-05-15>
2. Самоуправляемые церкви / Организации. – URL: <http://www.patriarchia.ru/db/organizations/1593164/>
3. Висновок релігієзнавчої експертизи Статуту про управління Української Православної Церкви на наявність церковно-канонічного зв’язку з Московським патріархатом – URL: <https://dcss.gov.ua/vysnovok-relihiieznavchoi-ekspertyzy-statutu-pro-upravlinnia-ukrainskoi-pravoslavnoi-tserkvy/>
4. Патріарх Кирило назвав війну в Україні “святою справою”. – URL: <https://tsn.ua/svit/patriarh-kirilo-nazvav-viynu-v-ukrayini-svyatoyu-spravoyu-2312470.html>
5. Віктор Єленський: “Структури Московського патріархату не повинні бути в Україні. Таким є суспільний запит”. – URL: https://lb.ua/news/2022/12/23/540088_viktor_ielenskiy_strukturi.html

Костюк О. В.

КНУ імені Тараса Шевченка,
sasha0079@gmail.com

КАПЕЛАНСТВО У СТРУКТУРІ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ У 2022-2023 РОКАХ

Капеланство, як аспект духовної підтримки військовослужбовців, набуває особливого значення в часи війни, коли люди беззастережно присвячують своє життя своїй країні та нації.

Метою роботи є вивчення сучасних аспектів впровадження капеланства в структуру Збройних сил України. Для реалізації мети необхідно виконати